

Rotganzen vangst op Wieringen op 24 januari 2020 *

De vogel die in de Wieringer vlag en het Wieringer wapen zit, wordt op het eiland gevolgd door onderzoekersinstututen Wageningen Environmental Research en het Ned. Instituut voor Ecologie (NIOO). Ze worden maandelijks geteld tijdens de wadvogeltelling door vrijwilligers van Sovon Vogelonderzoek en natuurvereniging Wierhaven. Jaarlijks overwinteren zo'n 2.000 vogels op en rond het voormalige eiland Wieringen. Wat neerkomt op zo'n 1% van de wereldpopulatie! De rotgans is onze kleinste gans en broedt op 4.500 km langs de kusten van de Siberië, vooral op het grote schiereiland Taymir.

Langjarig onderzoek.

In de jaren 2000, 2005 en 2006 zijn er telkens zo'n 100 vogels gevangen op ons eiland om te worden ge(kleur)ringd, zodat ze individueel herkenbaar werden. Door de grote cijfer/letter combinaties op de ringen kun je deze met een telescoop, met sterke vergroting, aflezen en vervolgens in de landelijke database(website geese.org) invoeren, waarna de levensloop van de vogel tevoorschijn komt met een overzichtskaartje. Hiermee worden ook de overlevingscijfers geanalyseerd en berekend. Dit wordt gedaan om de vinger aan de pols te houden qua overlevingsstatistiek, zodat schommelingen in de populatie in kaart worden gebracht en verklaard kunnen worden in combinatie in combinatie met een reproductiemeetnet.

Met name omdat de omstandigheden in het broedgebied in Siberië hard aan het veranderen zijn, o.a. als gevolg van de opwarming van de aarde, komen ze gemiddeld met minder jongen terug dan vroeger. Dit seizoen zijn er redelijk veel jongen, op Wieringen 13%, terwijl elk jaar gemiddeld 15% van de volwassen vogels sterft. Hoewel het een beschermde soort is, sneuvelen er toch nog wel wat vogels door illegale jachtpraktijken, met name op de trekroute. Met deze vangst zijn er 92 vogels geringd en het zijn echte Wieringers, want ze overwinteren vaak elk jaar van oktober t/m april op dezelfde plek blijkt uit eerder ringonderzoek.

Vangst in de Broekerpolder

De vangst aan de Noorburendwarsweg werd gedaan met behulp van ingegraven kanonnen die op afstand bediend worden, waarbij een net over de vogels wordt geschoten als ze dichtbij genoeg lopen. Er zaten bij deze vangst relatief veel jongen(47%), die een mooie bijdrage aan de wetenschap kunnen leveren omdat hun leeftijd bekend is. De geslachtsverdeling was bijna 50/50 met 47 vrouwen en 45 mannen. Alle vogels zijn ook onderzocht op o.a. het voorkomen van vogelgriep (H5N8), wat in Oost- en Centraal Europa is vastgesteld. De oudste bekende Wieringer rotgans qua vogel is nu minstens 22 jaar, een vogel uit de vangst van twintig jaar geleden met ringcombinatie Rood 8/Rood K. De oudst bekende rotgans werd ooit 38 jaar trouwens, maar zo oud worden de meesten niet, gemiddeld houdt het met vijf jaar wel op.

(opmerking Jan Kramer): Je zult Fred Cottaar heten en dan als lid van het vangteam de ring FC kunnen aanleggen

Historie

Toen Wieringen nog een eiland in de Zuiderzee was kwamen er uitgebreide zeegrasvelden voor rond het eiland. Op Wieringen was je visserman, boer en ook rotganzen vangen was een aanvullend middel van bestaan. Met de aanleg van de Afsluitdijk, en door een ziekte, verdween het zeegras en moesten de vogels wat anders. Ze leven vooral van kwelderplanten maar slaan eiwitrijk gras binnendijs zeker niet af, als het binnen een straal van 2 km van de kust is, want de nacht wordt altijd op zee doorgebracht.

De familienaam Rotgans is op Wieringen terug te vinden tot 1660. Toen Willem Barentsz in 1596 vastliep in het pakijs bij Nova Zembla moesten ze de lange winter doorbrengen en schreef bemanningslid Gerrit de Veer in zijn dagboek; "toen zagen wij rotganzen, zoals ze in groten getalen voor de kust van Wieringen voorkomen". Als je naar de familienaam Rotgans kijkt in Nederland, dan zijn die net als hun gevederde naamgevers duidelijk kust gebonden, want je treft ze zelden aan in het binnenland. In het laatste telefoonboek van Wieringen stonden er 18 Rotganzen in Den Oever, 12 in Hippolytushoef en 3 in Westerland.

De vangst werd gedaan door: Gerard Muskens, Peter Glazov, Julia Loshchagina, Youri van der Horst, Fred Cottaar en ondergetekende.

*Tekst en foto's van Wim Tijsen, wetlandwacht vogelbescherming Nederland